

POSTANOWIENIE

Dnia 7 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

w sprawie **M. B.**

skazanego z art. 286 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 7 marca 2025 r.,

wniosku obrońcy skazanego

o wyłączenie SSN Ryszarda Witkowskiego od udziału w sprawie o rozpoznanie wniosku o wyłączenie SSN Pawła Kołodziejskiego od udziału w sprawie II KK 311/24,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

wyłączyć SSN Ryszarda Witkowskiego od udziału w sprawie o rozpoznanie wniosku o wyłączenie SSN Pawła Kołodziejskiego od udziału w sprawie II KK 311/24.

UZASADNIENIE

W dniu 5 lipca 2024 r. zarejestrowano w Sądzie Najwyższym pod sygnaturą II KK 311/24 kasację obrońcy skazanego M. B. , wywiedzioną od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 23 lutego 2024 r., sygn. akt VI Ka 280/23. Zarządzeniem z dnia 10 lipca 2024 r. sprawę tę przydzielono do rozpoznania SSN Małgorzacie Bednarek. Postanowieniem z dnia 17 października 2024 r. Sąd Najwyższy, uwzględniając wniosek obrońcy skazanego, wyłączył wskazaną sędzię od udziału w opisaney sprawie kasacyjnej. Zarządzeniem z dnia

18 października 2024 r. sprawę przydzielono do rozpoznania SSN Pawłowi Kołodziejskiemu. obrońca skazanego złożył wniosek o wyłączenie także i tego sędziego. Sprawę o wyłączenie sędziego przydzielono do rozpoznania SSN Antoniemu Bojańczykowi (k – 95). obrońca złożył kolejny wniosek o wyłączenie sędziego i w jego konsekwencji Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 13 grudnia 2024 r. wyłączył SSN Antoniego Bojańczyka od udziału w rozpoznaniu wniosku o wyłączenie SSN Pawła Kołodziejskiego od udziału w sprawie II KK 311/24. Po tym orzeczeniu sprawę z wniosku o wyłączenie SSN Pawła Kołodziejskiego przydzielono SSN Ryszardowi Witkowskiemu (k – 108). Wywołało to wniosek obrońcy skazanego o wyłączenie wskazanego sędziego od udziału w opisaniej sprawie. W uzasadnieniu wniosku podniesiono, że sędzia Ryszard Witkowski, podobnie jak sędzia Paweł Kołodziejski, został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i niektórych innych ustaw z dnia 8 grudnia 2017 r., co może pociągnąć za sobą bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., a nadto rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego pozostawałoby w sprzeczności z zasadą *nemo iudex in causa sua*.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Sąd Najwyższy wskazywał niejednokrotnie, że wyłączenie sędziego zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. powinno nastąpić nie tylko w sytuacji, gdy istnieje okoliczność tego rodzaju, iż mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie, ale również wówczas, gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszego uchybienia, tj. naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i uznania, że skład orzekający z udziałem sędziego nie stanowi

niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą. Taka właśnie sytuacja zaistniała w rozpoznawanej sprawie.

Okoliczności związane z uzyskaniem statusu sędziego Sądu Najwyższego przez Ryszarda Witkowskiego, w następstwie brania udziału w postępowaniu przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r. prowadziłyby, gdyby sędzia ten zasiadał w składzie rozstrzygającym sprawę, do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC, standardu konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej), w konsekwencji do uznania, że sąd z jego udziałem będzie sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Stanowisko to wynika z analizy dotychczasowego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (por. m.in. orzeczenia ETPC w sprawach: Reczkowicz przeciwko Polsce, skarga 43447/19, Dolińska - Ficek i Ozimek przeciwko Polsce, skarga 49868/19 oraz Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce, skarga 1469/20) i Sądu Najwyższego: uchwała połączonych trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. BSA I-4110-1/2020; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; postanowienia Sądu Najwyższego z dni: 16 września 2021 r., I KZ 29/21; 13 października 2021 r., II KO 30/21; 28 września 2022 r., IV KK 333/22; 27 lutego 2023 r., II KB 10/22), z dnia 25 marca 2024 r., IV KK 566/23, a także z dnia 2 października 2024 r., V KB 11/24). Z uwagi na to, że szerokie uzasadnienie w tym przedmiocie zawarto w pisemnych motywach przywołanych orzeczeń, ponowne przytaczanie tej argumentacji nie jest konieczne w sytuacji, w której Sąd Najwyższy rozpoznający wniosek w całości argumenty te aprobuje – argumentacja ta została zresztą w części podniesiona we wniosku obrońcy.

Podkreślić także trzeba, że sędzia Ryszard Witkowski został pierwotnie powołany na stanowisko sędziego w Izbie Dyscyplinarnej, która była organem powiązanym administracyjnie z Sądem Najwyższym, jednak sama nie miała statusu sądu w rozumieniu konstytucyjnym (por. uchwała trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. i uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 2 czerwca 2022 r.). Zależność od władzy politycznej tego organu budziła zastrzeżenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, co w jego ocenie mogło powodować także w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do

niezawisłości i bezstronności tej Izby. W rezultacie Trybunał uznał, że Izba Dyscyplinarna nie jest sądem w rozumieniu prawa europejskiego (por. wyrok TSUE z 15 lipca 2021 r., C-791/19, przeciwko Polsce).

Autor wniosku zasadnie również wywodzi, że udział sędziego Ryszarda Witkowskiego w rozpoznaniu sprawy o wyłączenie sędziego Pawła Kołodziejskiego pozostawałby w sprzeczności z zasadą *nemo iudex in causa sua*. Wniosek o wyłączenie Pawła Kołodziejskiego został oparty m.in. na twierdzeniu, że objął on stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w wyniku rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r., a więc organu, który nie jest Krajową Radą Sądownictwa w rozumieniu Konstytucji RP. Ryszard Witkowski pozostaje w podobnej sytuacji prawnej, zatem rozstrzygnięcie wskazanej kwestii stanowiłoby niejako orzekanie we własnej sprawie.

W zaistniałej sytuacji konieczne było wyłączenie sędziego Ryszarda Witkowskiego od rozpoznania omawianej sprawy, bowiem nie ulega wątpliwości, że niezależnie od subiektywnego nastawienia sędziego, zachodzi wysokie prawdopodobieństwo, iż w odbiorze zewnętrznym będzie on uznany za sędziego niedającego gwarancji bezstronnego rozpoznania złożonego wniosku.

[J.J.]

[a.ł.]